

Grote variatie in het aandeel keizersneden per ziekenhuis en per verstrekker

Het percentageverschil van de bevallingen met keizersnede tussen ziekenhuizen en gynaecologen is verontrustend. Een bevalling in Sint-Truiden bijvoorbeeld, resulteert drie op de tien keer in een keizersnede, terwijl dit in Knokke slechts één op de acht keer voorkomt. De ziekenfondsen beschikken over deze cijfers en mogen ze ook bekendmaken. Maar vanwege de privacywetgeving mogen ze de statistieken per gynaecoloog niet publiceren. Dat is jammer, vindt het IMA, aangezien de verschillen tussen artsen al te vaak de voornaamste oorzaak vormen voor de afwijkingen tussen ziekenhuizen.

In een studie van het Intermutualistisch Agentschap (IMA) over bevallingen komen grote praktijkverschillen aan het licht. Het verschil in percentages van bevallingen met keizersnede is zeer groot naargelang de instellingen. Deze analyse gebeurde op basis van de gegevens 2008-2010, met in totaal 352.583 bevallingen in alle Belgische ziekenhuizen.

Grote verschillen tussen ziekenhuizen

Mogelijke verklaringen voor die verschillen, zoals een risicozwangerschap en de leeftijd van de toekomstige moeder, lijken op basis van de gepubliceerde cijfers niet echt doorslaggevend te zijn: de gemiddelde leeftijd op het moment van bevalling in België ligt op 30 jaar (2010) en 19,8% (2008-2010) van die bevallingen gebeurt via keizersnede. Voor dezelfde periode is bij Sint-Trudo in Sint-Truiden de gemiddelde leeftijd 29,6 jaar, maar is er in 28% van de bevallingen een keizerssnede. Bij Edith Cavell in Brussel is de gemiddelde leeftijd 32,1 jaar en gebeurt 18% van de bevallingen via keizerssnede.

Ook bij de universitaire ziekenhuizen worden grote verschillen vastgesteld: ULB Erasme Brussel (30,6 jaar gemiddeld) bijt de spits af met 16,7% keizersneden over de betrokken periode 2008-2010, terwijl UZ Antwerpen en Cliniques universitaires Saint-Luc respectievelijk 27,1% en 27,0% keizersneden noteren, wat overeenkomt met 60% meer kans op een keizersnede in één van die twee academische ziekenhuizen dan in Erasme.

De cijfers binnen dezelfde gemeente, met een gelijkaardig risicoprofiel en een vergelijkbaar niveau aan bevallingen, doen ook vragen rijzen: AZ Damiaan in Oostende kent 22,2% keizersneden, het Henri Serruys Ziekenhuis in dezelfde gemeente 14%. Idem dito in La Louvière: Tivoli 15,8%, Jolimont 25,5%.

Verschillen tussen gynaecologen

Maar ook voor ziekenhuizen die onder het vastgestelde nationale gemiddelde van 20% liggen, geeft dit gemiddelde maar een heel beperkt zicht op de variatie in de praktijk van de verstrekkers, in het bijzonder bij grote materniteiten met veel gynaecologen.

Zo zien de cijfers van de grootste Brusselse materniteit (en derde van het land), Edith Cavell in Brussel, er heel geruststellend uit: het aandeel keizersneden ligt er met gemiddeld 18% over drie jaar zo'n 2% onder het nationale gemiddelde. Toch houden niet alle gynaecologen zich aan die (redelijke) norm: zo waren er in 2010 10 van die 84 die nooit een keizersnede uitgevoerd hebben, maar waren er ook 13 met minstens 15 bevallingen die minstens in één op de 4 gevallen resulteerden in een keizersnede. In die omstandigheden geeft een 'gemiddelde' van 18% niet de nodige informatie aan de toekomstige moeder, terwijl de ziekenfondsen wel degelijk over de cijfers per verstrekker beschikken.

Combinatie van factoren

Ook de combinatie van een laag gemiddeld aantal bevallingen per arts en een beperkt aantal gynaecologen per instelling lijkt het risico op een hoog aandeel keizersneden te doen toenemen. Dit lijken vanuit volksgezondheidsoogpunt relatief makkelijk te implementeren criteria om eventueel het aantal materniteiten om die reden te sluiten, voor zover dit de geografische toegankelijkheid niet in de weg staat.

Het IMA stelt ook vast dat 16,2% van de gynaecologen (190 gynaecologen op 1.175 in 2010) gemiddeld amper één bevalling per maand uitvoert, waarvan bijna 28% uitmondt in een keizerssede. Ook bij gynaecologen die maximaal 2 bevallingen per maand uitvoeren (6,2% - 73 gynaecologen), zijn er uiteindelijk 22% geboortes met keizerssneden. Eens boven de twee bevallingen per maand, wordt globaal gezien het gemiddelde van 20% keizersneden 'gehaald'. In die optiek vraagt het IMA zich af of het nuttig zou zijn als de toekomstige moeder door haar ziekenfonds geïnformeerd wordt over de activiteit van haar gynaecoloog.